

TELEGRAFUL ROMANU.

Telegraful este de două ori pe săptămâna: joi și Duminică. — Prenumeratia se face în Sabiu la expediție foie pe afara la c. r. poste, cu banigă prin scrisori francate, adresate către expediție. Pretul prenumeratii pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. și pe o jumătate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei și pen-

Nr. 88. ANUL XVIII.

Sabiu, în 5/17 Noemvrie 1870.

ro provincie din Monarhia pe unu anu 8 fl. era pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inserațile se plătesc pentru întâia óra cu 7. cr. și urmă, pentru a doua óra cu 5 1/2 cr. și pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Evenimente politice.

Bursa s'a miscat din liniștea sa în septembra acăstă și păua acum inca nu s'a venit în ori. Astă-data nu a fostu resultatele de pre cîmpulu resbelului, ci o nota a cabinetului rusescu prin carea Russi'a descopere lumei, ca numai pote suportă sarcinile ce i le a impus tratatele dela 1856. Not'a e de altmintea in esteriorul seu neinsemnată. Ea se restringe la dreptulu de navigare pre marea negăra, inse bursa și cu densa și diplomati'a vede in procederea Russiei, unu casu de resbelu, pentru ca poterea nordica se dechiară puru și simplu ca obligamentulu impus prin tratate lu privesce de nevalidu. Cancelariulu rusescu a ales bine momentul. Francia astădi nu poate intreprinde in afara nemică, Prussi'a pote ca comisimte și Anglia și Austria cine sci dea le da mân' astădi a se opune intentiunilor rusesci.

Delegațiunile convocate la Pest'a pre 21 se voru adună preste putiu timpu. Diet'a Ungariei, se occupă cu legea comunale. Diet'a Croatiei s'a inceputu in 12 Novembre.

Din afara occupă loculu celu d'intăi adunarea principilor nemiesci la Versailles, unde sub influența victorielor reportate de armat'a nemiescă se va desbată sorația viitoria a Germaniei. Tratatul dela Prag'a din 1866 incătu privesce Germania de sudu va fi deslegat in adunarea acăstă fără de a intrebă si pre Austri'a. Au fostu vre-o câteva momente, in cari se vorbea de convocarea Reichstagului Germaniei de nordu la Versailles. Regele Prusiei aru si pututu cugetă in momentele deschiderei mențiunatului parlamentu, ca este Regele seu imperatulu nemilor și alu francesilor. Ide'a acăstă a aflatu desplacere insa in toate părțile și astă Reichstagul se va convoca că si alte dăti la Berlinu.

Regele Italiei are sa intre in 1 Decembrie serbatorește in Rom'a. Unu palatu s'a cumpăratu dejă pentru resedintia. Press'a clericale din toate părțile combate cu armele ei obincute intrarea regelui in Rom'a; regimulu italianu insa a inceputu a persecuta press'a ostila statului italiano spre a o face mai blanda.

Turci'a are de cugetă a se opune pretensiunilor rusesci in marea negăra, cerindu lips'a, chiar și cu putere inarmată.

Revista diuaristica.

Europ'a întrăga dice „Impartialul” priim cu uimire desastrul de la Sedan, nu trecu o luna și Strasburgul capitulă; două-dieci de zile in urma Metzului deschidea portile săle de feru inimicului, și totu motorii acestoru desastri și capitularilor a strigă „Tradare”.

Déca esaminamu cu sânge rece aceste grave cestiuni, ce punu pre nenorocita Francia într'o asiă de cruda positiune, vomu descopea că „Tradarea” n'a emanat de la conducatorii d'atunci a destinatelor poporului, ci din contra toate retele au decursu din partea acelora care au voită cu ori ce pretiu a se debaresă de Regimulu domitor.

Napoleone predându sabia sea regelui, n'a predat de cătu pre persón'a sea, fiindu ca generalele Trochu asigurase pre regent'a de liniștea ce domnia in Parisu. Inteiulu pasu alu tradarei a emanat chiaru din partea acelui'a care ave comandamentulu superioru alu armatei din Parisu. Napoleone comptându pre onorabilitatea generalului seu, nu voi a compromită pre Francia, și trimise pre invingătoriulu seu a se intielege cu Regent'a. Toti cunoscemu urmarile acestei missiuni regesce,

si cum o mana de omeni silira atât pre Regent'a a parăsi Parisulu, cătu și pre Camer'a a se imprăstia, protestându de violarea comisa.

Jules Favres, Gambetta, Crémieux și alii prin acăsta manopera neaudita pusera mân'a pre puterea, și se proclamara stăpâni situatiunei, promisera convocarea constituantei, revocarea ordinulu, decretară ierăsi alegerea mandatarilor, abrogara și acăstă nouă mesura, și totu ei remasera in capulu governului creatu prin ei in Parisu, dera care nu inspiră nici o incredere intregei populațiuni.

Necapacitatea politica a acestoru noi veniti in circstantele critice in care se afla Francia, le facu a comite gresielii, silindu chiaru pre ministrul de resbelu, care era alu loru, a demisionă, și o minune, inlocuirea fă data ebrelui Crémieux ???!!! Cine suntu tradatorii?

Avocatulu Crémieux, ministru de resbelu! ce deridere, ce asasinat, ce crima! Sarman'a Francia, fii tei care dicu ca te iubescu și ca dorescu mariera ta, chiaru ei ti-au infiștu pumnalul in singul teu celu geniu, celu aristocratic, celu amorosu. Generalii incepura a vedea ca onoarea armatei este espusa: prefecti și sub prefecti dedeau ordini militari, acești veterani nu volra a se supune anarchiei, și cerura a i se lasă comand'a, nimicu nu potu decide pre acești generali improvisati a cedă drăpturile loru, și atunci cuventul de meseria incepă a se pronuncia. Generalii făra banuli, armat'a vediendu-se pusa la dispoziția pechinilor incepă a murmură, ea fă huiduită, descurajata. Cine suntu tradatorii?

Generalulu Ulrich se batu că unu leu, impusă pre primarele care îndrasnise a i pomeni de capitularea, Parisulu depunea cuonilla picioarele statuei Strasburgului, guvernulu aperărei trimise asediului „bastonulu de maresiale”. Veteranulu continuă a se bate, nimene nu merge in ajutoriulu seu, orașulu darematu și arsu se vede silitu a capitulă, toate se uita, și depuitori coroneloru aruncă cuventul de tradatoru asupra acelui'a pre care lumea l'admirase. Cine suntu tradatorii?

Bazaine, că maresialul alu Franciei, se bate, respinge pre inamiculu, i ja provisuni, munitiuni, i nimicesc batalionele și regimete intregi, guvernulu aperărei se fătesc de aceste victorie, maresialulu comunica victoriele sele, ajutorul de nicaeri nu sosesce, elu totu tiene lupte in contr'a prussianilor, dera o di vede ca espune nu numai armat'a ci pre orasieni a mori de sfome, necomptându pre acestu guvernamentu, capituledia, și a dō'a de este acusat de inalt'a tradare și de complice a lui Napoleone!

Ce contrast! Cine suntu tradatorii?

Eac'a situatiunea, cine din toti, mân'a pre conștiință, a tradatulă ieră lui. Acei care au trimis pre suveranulu loru la granitia, și după unu desastru, au pusu pre o mân'a de omeni a i proclamat de siefi ai statului, s'au acesti bravi, care s'au luptat cu atate sacrificie, trude și privatiuni, sciindu-se lipsiti de ori ce sprigintu, de ori ce comunicatiune și de ori ce sperantia de a fi usiurati, in positiunea cea teribilă in care ei s'austrau? Cine suntu tradatorii?

Mac Mahon ranită lipsesce de toate, incredință comand'a altor'a, Napoleone lipsită de ori ce comanda, Ulrich se bate că unu leu, Bazaine se luptă cum nu s'a mai vediștu și toti acăstăi paraști de toti, lipsiti de toate, resistă inamicului cu unu pumn de omeni și după atât'a abnegație, devotamente, și curagiu vediendu ca nici o speranță de remediere nu există, pleau capulu, și predau sabiele loru, ore este dreptu că totu acei care i au pusu in acesta cruda positiune se i numește tradatorii?

Noi nu putem admite acestu evenimentu, elu si na-poedia acelor'a care au espusu pre nenorocita loru patria, la asemenea incercări; noi, pentru unu minutu, primim ca Napoleone a fostu unu talharu, ore timpulu era propice pentru resturnarea sea?

Anunciu rusescu prin care se desface de tratatul din 1856 a sternită grigi și in Ungaria; diuariile cele mai de frunte, precum „Pesti Napo”, „Reform”, și „Hon” se ocupă cu acestu evenimentu nu de desprețință.

Cel dintău e de credinția ca Rusia redimată pre ajutoriulu prussianu a aruncat bomb'a diplomatică cu tratatul din 1856. Dice inse mai departe ca e curiosu lucru, ca toata acum de curendu circulat sciri despre o alianță intre Germania și Austria.

„Reform” crede ca Russi'a ascăpla pâna va fi sdrobbita Francia de totu, pentru ca Prussia e aplecată spre planurile celei dintău. Parerea acestui diuariu este, ca regimulu austro-ungurescu aru trebui sa pasiasca acum seriosu și energicu și sa nu mai veleze că pâna acum. In fine recomenda retragerea lui Beust din postul seu și inlocuirea lui prin contele Andrassy.

„Hon” inca recomanda pre Andrassy la cărm'a diplomatică a statului austroungurescu, speră in sustinerea păcii.

Cu privire la afacerile cislaitane exprima „Reform” temerea ca centralistii schmerlinghiani voru ajunge ierăsi la putere. Temerea acăstă poate sa sia fundata, daca „Reform” și cele-lalte foi unguresci aru trebui sa caute inapoi pre era constituutiile și sa vădă cum a multiamită pre popoarele Ungariei și déca le-a entuziasmatu pentru constitutiunalismulu de fată, că sa sia indiferente pentru altul in viitoru?

Dela resbelu.

Unu telegramu de Vineri din Tours anunța cea dintău invingere a armelor franceze asupra armelor nemiesci. Corpulu de armata alu generalului Tann au fostu nu numai batutu dura și silitu sa lase Orleanul in manile francesilor. Generalulu Tann s'au retrăs in Toury și a capătat unu cursu de trupe nove cu cari armata lui numara acum 80,000 fejori. Armata francesă de Loire inca este camu asiă de lare, că cea nemiescă și asiă e de asteptat, ca in dilele acestea se voru intempla lupte sangerose, ce vor avea influenția și asupra asediului Parisului. Nemii au mai avut si alta nenorocire in dilele trecute; din Kaiserslautern se telegrafează la „Fr. Journal”: In Nautenil langa Parisu s'a surpatu in 7 a ac. dimineti'a la 9' ore tunelul drumului de feru ce era togma gală, fără de a se fi nenorocită și vre unu omu. S'an descoperit mine de pulvere de pusca. Proviantarea armatei s'a ingreuiat prin acăstă forte lare.

Tours, 10 Noembre. Foi'a „Journal Officiel” publică in nrulu seu din 8 l. c. unu circulariu a lui I. Favre către ambasadorii francesi la curtile europere, prin care lamuresc ea Prussia a documentat de nou prin respingerea armistițiului, ca continua resbelul numai și numai pentru scopuri personale, fără de a cugetă la interesul adeveratul alu supusilor sei, cu deosebire alu nemiescilor, pre cari i tiene in alaiulu seu.

„Prussia”, continua mai departe, „afirma, a fi silita a portă resbelu prin refusarea năstră, de a cede două provincie, pre care născinu voimunicinu potemul a lecede. Ea voiesce in realitate a ne ruina, pentru de a satisface ambicii ușor barbati, cari

dorescu că regimul să sacrifice naționala franceză, acăstă e necesară pentru susținerea potestatiei loru și o indeplinește cu nepasare, mirându-se că noi refuzam, și împreună vinovatii loru și a ne predă impotential, la care ne osendesc diplomatica loru."

Favre resfira după aceea lăsatul Prusiei, care refuzase după caderea imperatului armistițiului să observă:

"De 50 de zile asedia armatele prusiene Parisul; populația nu s-a perdu încredere în sine. O incercare revoltătoare a concesu poporului din Paris, a legitimă prin unu votu imposant regimul, care a susținut negocierile pentru unu armistițiu, care să concordea alegerile deputaților pre teritoriul întreg al republicei, chiar și pre celu ocupat de inamic, pre unu restempu de 25 zile cu o apropiere proporțională pentru acestu tempu. Prusia n'a combatut ambele condiții prime, desigur dispozițiile privitorie la Elsasz și Lotaringia le a primit sub ore care rezerva pre care aici nu voim a o esamină mai de aproape, de ore ce refuzarea absolută, de a concede apropierea, a facut ori să care discussiune inutilă.

Favre dovedește după aceste, ca apropierea e o consecință necesară a armistițiului.

"Unu armistițiu fără apropiere," dice elu, "ar fi o capitulare pre unu terminu preștipiu fără onore și fără speranță. Prin refuzarea apropierei refuză prin urmare Prusia armistițiului. Nu e numai armata ci naționala franceză, pre care Prusia pretinde a o ruine, vrednici a îspiti Parisul cu terorismul sămești. Europa pretinde dela Francia, că sa-si coadune reprezentanții sei pentru de a se consuetui despre pace. Prusia au respinsu reprezentanții a acăstă, atenționându-o de la condiția amintita, contră dreptul comun. Ce se tiene de acușa prussiana, că regimul francez constringe Prusia, a supune Parisul printră sămești, Europa va sci apetitul atatoru presupunerii. Ea este trăsură ultima a acestei politice, care a inceputu cu: a ipotica cuvențialu unui suveran în favoarea națională franceză, și a finit cu respingerea diplomatică sia-cărei combinații, care ar putea concedie Franței, a-si pronunția voința sea.

Noi nu scimă, ce voru cugeta poterile neutrale despre proiectele respinse cu atâtă superbie. Pote-

ca voru astă în fine ce le a rezervat Prusia, care a devenit prin victoria pre deplină de domnul alu scopurilor loru. Ce se tiene de noi, noi urmăm unei datorințe imperitive și simple, de către remanemul pre lângă aceea de a susține proiectele loru de armistiu că singurul midilou, pentru de a rezolvă priu o asemblea cestiunile grave care crimele regimului imperial a concesu inamicului a ne pune. Prusia, care semte urecinea respingerei sele, o ascunde sub o masă, care pre nimenea nu pote insela. A ne luă nouă nutrementul pentru o luna inseminată atâtă cătu a ne cere armele, pre care noi le amu spucării resoluții și nu le vomu depune fără ne luptă. Noi amu facutu, totu ce a fostu posibilu, că barbatii de onore, pentru de a fini acăstă luptă. Ni s'a tăiatu drumul. Noi nu mai avem pre nimenea de la care sa cerem suatu, de cătu de la căruia năstru, asverindu totu de o data și responsabilitatea pentru săngelul versat pre acea, care respingu sistematicori și care complanare.

Ambiției loru personale se potu jertfi inca mii de oameni și cându Europa miscata voiesce a opri pre beligeranti la marginea campului de macel pentru de a convoca reprezentanții naționale, care sa facă o intrecere de a încheia pace, ei dicu: dă, înse eu condiția, că populația acăstă, care patimescă, că femeile aceste, copiii și betrâni, acăstea sacrificie nevinovate alu resbelului, sa nu primăsească nici unu felu de ajutoriu, că, cându armistițiului va fi respirat, sa sia aperațilorloru loru imposibile, a se mai luptă în contra noastră fără de ai lasă sa moră de sămești.

Acăstă e, ceea ce siefii prusieni nu se temu a respondere la propunerile celor 4 poteri. Noi apelăm la dreptu și dreptate că martorii contră loru și suntemu convinsi, că, de către națională și armată loru inca aru potea votă, ei aru condamnată acăstă politica neumană. E pre deplină preștipiu ca regimul aperației naționale, ocupatul cu interesele immense lui incredintate, va face totu pâna în ora ultima, pentru de a încheia o pace, înse o pace demnă. Regimul i s'a refuzat mijloacele, de a întrebă Francia: elu a întrebă Parisul, și Parisul întregu s'a ridicat în arme, pentru de a arăta tierei și lumii, ce pote unu popor mare, cându și operă onore, vatră sea și independentă patriei.

distribuției combinată cu requisitioni forțate, pre care le facău în cîte din urma diecezile, săru și crută multă hotă și săru și pusa politia în stare sa resistă o luna mai multu. La inceputu, ofițierii și hraneau caii cu pâne. De cînd, pretorile ajunseră la maximum urmatoru: zahărul, 30 franci livră; sare, 15 franci; siunea, 300 franci; unu cartofu, 45 centime; o cépe, 60 centime. Unu purcelu luat de la Gravelotte s'a vendutu, se dice 748 franci.

"In cursul celor cinci septembri din urmă se faceau amputatiunile fără chloroform sau etheru, și ranile se legau fără accidu carbonicu.

"Suntu preste nouă-sprediece mii de raniti și bolnavi, și trei-dieci și cinci de mii persoane, numai în oras, au murit pre timpul asediului, cea mai mare parte din cauza lipsei de îngrijiri. Boala domine suntu versatulu, tisosulu și disenteria. Scorbuto n'a fostu violentu, cu totu ca chiaru bolnavi au primitu, în cursu de mai bine de trei septembri bucătă loru de calu fără sare. Descoperirea anunțată la Saint-Julien a unei stânce de sare era o poveste spre a incuragiă armată. Spre a face să se credeacă că se aruncase sare într'unu ișvoru.

"Cându se cunoscă predarea poporului se înfiră. Garda națională refuză dă pune josu armele și, la 29 după amediună unu capitanu de dragoni apară în capulu unui corpu de trupe, jurându că mai bine va muri de cătu să cedeze: în vreme ce Albert Collignon, redactorul unei foi quotidiane ultra-democratică, "Diurnalul de Metz," galopă pre unu calu albă tragendu focuri din pistolu și îndemnă trupele să ieșă și să caute moarte sau victoria, spre a evita rusinea ce le asceptă. Era urmatu de o dama ce cântă Marsilișa, ceea ce producea o agitare teribilă. Se imbranci portă catedralei și mai totu năpteau se sună tocșinul.

"Cându spăru generalul Cossinières spre a-i impaciut, i trasera trei lovitură din pistolu. În fine cu ajutorul a două regimete de linie, imprăștia în linisice multimea. Însă totu năpteau se audi strigate de mânia, de indignare și de terore. Feme-

Nu ve va cadea eu greu, a i convinge despre acestu adeveru evidentu și alu face de fociul alu observaților dvostre, cându vi se va ivi vre o ocazie.

Cetim în "Gazeta de Colonia", diariu germanu și sustinitoru alu invaziunei:

După relație facuta de curențu la ministerul de resbelu prussiaru, numărul soldaților germani, cari se astă acum pre pământul Franței, se radica la cifra de 856,000 oameni, dintre care 740,000 aparțin Prusiei și celorlalte state din confederația de nord.

Se facu deja preparative pentru cartierele de iernă pentru trupele care suntu în giorul Parisului.

Intre altele s'a inceputu pentru aceste trupe facerea a 60,000 cojocă de pele de oaie după cum anunță "Militär-Wochenblatt" într-unul din numeroasele sele.

Imperiul Germanu.

Resistința Parisului; Luptele din Vosges.

Cetim în următoarele aprețări asupra viitorului imperiu germanu, asupra resistenței Parisului și asupra luptelor din Vosges, într-o corespondență din Munich, cu data de 30 Octombrie și n. s. publicată de diariu "Correspondentia Slava":

Ministrul Bavariei, cari au plecat la Versailles spre a luă parte la desbaterile privitorie la nouă constituție a Germaniei, fura autorizat de regale sa trăca preste condiții puse prealabilu, care condusera neîntelegeri între Prusia și Bavaria.

E o septembra de cându ministrul, d. comite Bray și d. de Pruckh, au plecat.

Se dice ea conferințele de la Versailles corespundu în totalu dorintelor lui de Bismarck, care întrebuintează totalu, pentru ascurarea celei mai mari puteri Prusiei.

Cându lingurisile săle diplomactice n'au nici un efectu, elu are recursu la amenințări pentru a-i convinge pre colegii sei germani.

Cătu pentru proclamația imperiului germane sub sceptrul regelui Wilhelm, se dice ca s'a primi de către trei ministrui și suveran din Germania.

No s'au mai acceptă de cătu capitulaționea

ele respectabili, cutrerau nătările smulgându-si perii și calcându-si în picioare palariile și dentelele, și strigându cu voce tare: "Ce voru deveni copii nostri?" Soldați beti său nu alergau încocîi și în colo, în grupe neregulate, cu capulu golu și cu sebiele sfârmate, strigându, plângându. "O! sirmane Metz! Alta-data celu mai mândru dintre orașe! Ce nenorocire! Ce catastrofa ne acceptă! Amu fostu venduti! Totul este percutu. S'a sfarsitul de Francia!" și multe altele. Funcționarii civili se întrebau dintr'o utilă într'ală: "Cine ne va fi stăpân? Cine ne va guverna? Unde să ne ducem că sa nu vedem ruină națională nostră?"

"Ieri, amu statu închis ușă două ore cu prima-ru și cu consiliul municipal, în care timpu m'a tinențu acolo că pre primul streinu intrat în oras. În agitația loru, în nesiguranță și în spaimă loru, mi faceau multime de cestiuni. Ce voru face prusienii? Cum se voru aranjă? Cum va trebui să-i primim? întrebau, de către voru pretinde încă, din bucatariile loru gole hrana, pentru trope, și de voru și personalu maltractat, în casu cându nu le aru și cu putinția se procure obiectele cerute.

"Fusera asigurati immediat ușându ca o mii de vagone se astă la Courcelles, gata a aduce proviziuni aci, și ca erau la Londra fonduri spre a le veni în ajutorul că respunsu la apelurile caselor din Briey și alte comune, publicate acum căteva septembri în jurnalele engleze și americane. Armata asediatoare întrăga a datu de buna-voia sea ratinea ei de pâne spre a hrani pre prisonieri. Acestu faptu a atinsu profundu populația din Metz și a fostu de ajuusă spre a împrăștia temerile.

"La amediună una inspectoare alu drumurilor de feru prusiane a facut percursul din Ars la stația Unirei, situată o milă la sud din Metz, în vagonu, și astădi comunicatiunea există desaverașită pre drumul de feru între Saarbrück, Metz și Nancy. Calea susține prea puțină.

"Nu s'au gasito de cătu prea puțini prizonieri nemți la Metz. Francesii nu-i padieau de locu-

FOISIORA.

Fapte din Metz.

"La o ora, (în 28), armata franceză trebuia să depuna armele. Însă clausa acăstă a fostu întârziată cu 24 de ore din cauza neputinței autorităților franceze în prezentia desordinelor interioare.

Ieri la diece ore dimineață, artileria corpului alu 7-lea a intrat în posessiunea forturilor. La o ora, divizia a 3-a care trebuia să plece la 5, spre sud-vest, a fostu trecută în revista de către principale pre drumul din Metz la Nancy, lângă Tournébride. Apoi garda imperială, elita armatei franceze, a ieșit din Metz cu armele ei, pre care le depuna la Frescati, defilându-nătărea principelui. Acăstă onore nu s'a acordat de cătu gardei imperiale: totu restul trupelor, depunându-si armele în arsenalele din Metz, a ieșit spre a se duce în cantonamentele esterioare, unde voru acceptă pornea loru în Germania. Garda imperială a fostu primită de cătu trupele prusiane cu o demnitate respectuoasă, și nici ca s'a auditu vre o vorba insultătoare, nici nu sa vediu vre-o bucurie necuvîntată. Însă la revista, care precedase ieșirea ei din Metz, aplausele fusera scomotă și prelungite.

"În dimineață din 29, cinci soldați au murit de sămești la Montigny pre căndu statu-majorulu se asediă totu la prandiuri splendid, și s'a distribuit în dimineață acesei dile de mâncare pre patru dile armatei întregi, care numai primită de două dile intrege de mâncare. De o septembra nu mai putea avea nimeni cu nici-unu preț nici carne de bovină, nici de porc, însă în dimineață din 29 înainte de a fi petrunu ceva în oras, pravaliile erau încarcate de carne. Se privescă că o probă a verităției acuzațiilor ce circulau în oras, ca speculatorii și apropiasera mare parte din proviziuni, și că, de către din vreme s'ară și introdusu sistemul

Parisului, pentru a se impoziția unu imperatu Germaniei.

Parisulu sū somato dilele acestea sa se predea mai sainte de 1 Novembre, in casulu contrarui, sū amenintiatu cu bombardarea de tōte partile. Nu credemus că acēstă sa imoie pre Parisieni.

E interesantu sa se scie ca toti soveranii si toti ȏmenii ilostrii din Germania au fostu invitati la Versailles spre a se bucură de spetaculul ce va oseri bombardarea Parisului.

Spectacu grandiosu si care merita d'a si vediu!... Iēta pāna unde merge civilisația unea germana!

Cea din urma scire dela generalele Werder se acordă a anuntia ca e in retragere. Corpulu seu de 30—40 mi ȏmeni aru si suferit multe perderi. Cea din urma bataie ce dăde lāngă Besancon l'opri in mersulu seu spre sud.

In spre Vosges Garibaldi si indreptea operațiunile si nu in departamentele Jur'a.

In acestu din urma isi concentra numai corpulu seu spre a ocupă apoi Vosges cu puteri mai considerabile.

Valea Saonei si Loirei va fi punctul de unire pentru corporile de voluntari, cari curgut mereu mai alesu din Elveția si din Itali'a.

Cea mai mare parte dintre densii suntu inarmati cu arme esclente.

Cătu despre bani, au banii loru proprii seu li s'au datu de către comitatele italiane, care s'au formatu mai cu séma la Genev'a, la Milan si la Bâle pentru chiparea voluntarilor si pentru organizația plecării loru in Francia.

Perderile considerabile ce armat'a bavareze a suferit nu busură bucuria provocata de capitularea Metzului.

Unu mare numero de persoane se arestāra in doliu, pre stradele din Munich. „Rom.“

„L' Indépendant dela Moselle“ mai da inca o scriere despre Bazaine, a unui oficiaru care prevedea evenimentele actuali:

„Dēca a-siu putea sa-ti iau socotela, iēta din parte mi cestiunile ce-li a-siu adresă:

„Pentru ce, la 26 Augustu, dupa ce-ti ai gra-

madito pre un singur drumu tōta armat'a dumitale inaintea fortului Saint-Julien, n'ai intrat in bataia pretestându ca e timpul reu? Ore plăia nu era si pentru prussieni precum era pentru noi? Sciai de buna-sému, si nu puteai sa nu scii, ca armat'a lui Mac-Mahonu se apropiā pre la Nordu, si crediu ca atunci ai si reesită sa-i dai mān'a; inamicul n'avea inca acele teribile baterie de positiune cari au inceputu sa ne incue dupa căteva dille.

„Pentru ce, la 31 Augustu, n'ai urmarită, in cursul noptiei chiaru, avantajele pre cari le obtinuse armat'a, si n'ai pestrat positionile pre cari le cāstigase ea cu pretiulu săngelui seu?

„Pentru ce de atunci inea n'ai intrunită pre unu punctu datu tōta artileria dumitale, tōte fortificatiile dumitale spre a face o gaura? De ai si facutu că trurulu care, instrimoratu, se aronca aplăcându-si in josu cōrnele, si si pututu trece.

„Pentru ce, dupa ce ai luat Maxeu, nu le ai ocupat pāna ce s'arū si adosu la Metz imensele aprovisionări ce erau acolo? In locu de acēst'a, te ai retrăsu, dupa ce ai luat pentru stat-majoruri căti-va saci cu grāu, căte-va manchii de paie prussienii au venită apoi noptea si au aprinsu acelui imendiu incendiu pre care-lu amu vediutu cu toti. Nici o casă nu a scapatu.

„Si acum, cu brusketie, cându ne mai remanea pre a dōu'a dī, ni se vestescce ca nu mai avem nici'a, de totu nici'a spre hrana' cailor. Din neînrigire este acēst'a? din neprevadere? Din alta cauza este? Dupa cai voru veni ȏmenii. Si totu mai ascepti?

„Ce s'a dusu sa faca generalulu Bourbaki? Unde s'a dusu? Ce s'a facutu?

„Namu terminatū. Altē intrebări:

„Pentru ce, la 7 Octobre, ai datu o batalia mare in cāmpia dela Thionville? Ce voiai se faci? Sa te aprovisionezi din nou? se dice. Insa, ai ingagiatură că totud'a-un'a lupt'a cu o prea mare inferioritate la numeru a trupelor, ai opusu puine tunuri nenumeratelor baterie ale inamicului. Cu tōte acestea, gramadindu-ti artilleria pre punctolui atacatu, facand ceea ce au facutu prussieni, cari au trebutu sa te invetișe ce se faci, si si pututu face negresită sa taca tunurile inamicului; in locu se ingagezi căte-va regimete numai, trebuiu

cāndu puteau sa le dea drumul. Ieri séra, parendu Metzulu, amu insemnatū in figur'a soldatiloru nemți una aero evidentu de satisfactiune, si niciu mai multu. Oficiarii si soldatii cari erau preste mesura in tōte pārtile piecei, toti, chiaru cei ce erau beti, ceea ce era cu totulu raru, aveau expressiunea de profunda intristare si privirea unei sfidari orgoliōse. Acēsta din urma expressiune era rara cu tōte acestea, si nu se vedea decâtua la oficiarii cei mai tineri.

„Astu ca perderile francesiloru in morti in diversele afaceri de la 18 Augustu, adunati la mortii din orasius din cauza de bōla, suntu de 42,000 ȏmeni. Bazaine a refusatu generos'a positiune a lasă tōte trupele sa depuna armele in afara de lucrări dinaintea invigatorului, in locu de a le lasă in arsenalu. A declaratū ca nu pote garantă despre portarea loru in acestu casu. Gard'a imperială singura si a mantinutu disciplina că sa pote fi judecata demna d'a se trece in reviste sub arme. Locitorii n'au incetat de locu d'a speră pāna in fine ca va sosi armat'a lui Bourbaki, din Lille, insa trupele, de căte-va septembrie nu mai puteau si insielate, pentru ca aveau mai bune informații de la ante-posturile nemtischi. De aci venea demoralisarea, datorita principalmente fomelei, de care se plăngeau in gura māre si amaru oficiarii loru.

„Ieri, la 4 ore dupa amédi, Bazaine a traversat Ars in drumulu despre Wilhelmshöhe, intr'o trasura inchisa, insemnata cu numele seu si escortata de mai multi oficiari din statu-majorulu seu calari. Femeile din satu aflataseră despre sosirea lui si l'au primitu cu strigate de: „Tradatorule! Lasiule! Sierpe! Hotole! etc. „Unde ne suntu barbatii pre cari i ai tradat? Da ne inapoi copii pre cari ni i ai vendutu!“ Au atacatu chiaru trasura, i au spartu chiaru giamurile cu pumnii si i aru si facuto urita partita fără intervenirea gendarmilor prussieni.

Acum trei dile cāndu v'amu tramsu intăia

nuvela a capitulării, vorbemu cu fie-căre in drumul meu despre realitatea de mirare pre care o luasara

pāna aci dreptu scomote fără consistentia. Oficerii

unu corpu de armata, si la trebuinția si dōue. Chiaru asiā, soldatii au reesită prin bravur'a loru sa pună mān'a pre Grandes Tappes, unde se astau granare bine aprovisionate. Insa succesulu nu-lu voiaj; aru putea celu pucinu sa credea cine-va astfelu pentru ca, dupa ce l'au obtinutu, cu săngele a o mīie de soldati de ai domitale, retragerea a fostu ordonata. Amu vediutu lucratu si-lu declaru infamă.

„Ce insemnă acele consiliu de resboiu pre cari le tieni cu capii de corperi ai armatei si cu generalii? Se dice ca intr'unul din aceste consiliu s'a discutatul capitularea. Adeverat este? o pote cine-va crede, pentru ca, astazi chiaru, cineva care li este forte de aprōpe a responsu la afirmația unui oficiaru din gard'a mobile, care spunea la caseniu'a parisiana ca a-ti votat'o cu unanimitate: Ve insielati, domnule, numai a trei'a parte au votat'o.“

„In fine, iēta cestiunea cea mai serioasa: Pentru ce n'ai obositu, hărtiu, pre fia-care ora, armat'a inamică de blocare, prin esuri cu forție pre cāte unu punctu? Ti era usioră acēst'a, pentru ca, ocupându cerculu controlor de impresurare, puteai pre fia-care dī, in fia-care ora, dēca nu se aibă succese decisive, celi putinu se faci se sufere armat'a asediatore perderi cari pucinu cāte pucinu, aru si sleit'o, aru si desmoralisat'o. Celi mai puinu li ai si pututu asigura aprovisionarea din nou din spinarea inamicului.

„N'ai facutu nimic'a, si de asta di preste căte-va dile nu vei mai avea nici unu mijlocu a mai combate.

„Chiaru asiā nu comptă pre noi, nu ne vei vinde că pre o turma de miei. Dumneata si acoliti dūmitale, veti fi judecati intr'o dī. Dea Dumnedieu sa ve puteti aperă!

Metz, 12 Octobre, 1870. d. Tromp.“

Varietăți.

* * Bibliograficu. Dōue opisore meci dupa esteriorulu loru au immultu literatur'a uōstra naționale. Dlu Dr. P. Vasiciu a tiparit in anulu acesta: Catechismulu sanatăței (igiena dietetică) cu intrebări si cu responsori in unu stilu populariu precepuitu mai de ori ce română. Fotu asiā este celalaltu: Catechis-

Deasupra-i o ramura verde se lasă
Cu frundia bogată pre unu vescedu mormentu.
Spaimenta tacerea, copilei nici pasă,
Ea varsa 'n plângerii alu seu sentiaimentu:

O muta colina, in lacrimi scaldată,
Ce acoperi sub glia totu trafulu meu linu,

Sub tine repausa acei ce odato

In lume m'a strinsu lāngă dulcele sinu.

Ah! māma sfata! sublime cuvinte

Gravate in sinu-mi de unu tristu suveniru!

In nōpte, in diua-p'a vōstre morminte

Me intimpin' Auror'a si a sereti sefiru.

Varsu riuri de lacrimi pre glia tacuta

Si jun'a mea satia se usca mereu,

Se 'nclina viatia-mi de viscoli batuta

Că crimulu ce cade in subventulu celu greu!

Si nimene mi sterge din palida-mi satia

O lacrima numoi din cāte amu plânsu,

Vai sinulu teu mama acum'a e ghietia

Iubirea-ti ferbinte in grōpa s'au stinsu.

Si ion'a din eteru cu corulu ele

Privesce gelinda la mine in josu.

Si eculu respunde suspine-le-mgrelle,

Dara ȏmenii-si viața de traiu-mi duiosu.

Umbrai abatuta in lumea tirana,

Căci nu me primesce pre sinai streinu,

Primesce tu māma pre sat'a 'ti orfana

N'audi cum se frângie in doru si suspinu.

Ah anima-mi gemă, amaru se isbesco

Durerea funesta in sinu m'a lovitu;

Deschidete grōpa si in sinu me primesce

Si-mi curma alu dileloru cursu retacitu!

De odată tacere tacere domnesce 'n vale

Si ion'a s'asconde sub velulu nōptosu,

Unu eco mai tremura glasulu de giale

Si tonulu espira in codrula frundiosu.

Copil'a orfana espira a se vietia

O stăua-n cadere 'si stenge alu seu focu

Si lumei arata a dilei rosetia

Arata'n dorere funestulu ei locu.

Avr. Arménu.

mulu antropologicu carele, precum si celu diafanu e tiparilu in tipografie a lui Steger in Temisi'ra. Ambe se asta de vendiare la autorulu in Temisi'ra si pretiul unui este 25 cruce. Lipsa de a raspandi cunoștințele atât de momentuoze pentru starea sanitaria a poporului, care este avisat, in cea mai mare parte la ajutoriul seu, ne îndemna a recomanda aceste cărti, ce contin o multime de reguli, cari invetia pre omu cum sa-si pastreze sanatatea. Le recomandam si pentru aceea pentru ca ele deschidu cetitorialui ochii spre a vedea si cându e momentul de a choma ajutoriul medicului si gonește prejudiciul ce lu are poporului către medici. Amu dorî ca sa putem vorbi si mai specialu despre amendoue opurile aceste.

** Locomotivul „Cibinu“ a inceput eri a face servitii la cladirea drumului de feru intre Sabiu si Ogn'a.

** (Imprumutul unguresc pentru drumuri ferate,) pre care dieta acu trei ani ilu vota astfel, ca elu se realisese pentru tiéra in argintu 60 de milioane fl. cu 6%, — dupa cum arata dlu Horn in „N. Fr. Lloyd“ cu date oficiai, s'a realisatu astfel, in cătu elu apesa tiéra cu efective 85,101,160 fl. in argintu, ier cu agiul, computendu acésta numai cu 20 la suta, acelu imprumutu face 102,121,920 fl. v. a. Deci prin operatiunea guvernului, tiéra dupa acelu imprumutu, despre carele la tempulu seu se bucină in lume ca are se fie forte esti, are unu deficitu, o dauna de 25,016,244 fl. 40 xr. in capitalu; ier interese platesco preste siese milióne, si cu amortisatiunea preste siepte milióne! —

** (Premiu pentru o novela.) Redactiunea „Familiei“ publica premiu de siese galbeni pentru cea mai buna novela originala. Terminul concursului e 28 Decembrie c. n. Novelele istorice seu cele poporale voru ave preferinta.

** (Despre aplicare femeilor.) Foi'a oficiale din 11 Nov. publica urmatorele date relative la aplicarea femeilor in oficiele postali si telegrafice: „Pana acum'a se numiau femeile de magistre postale numai pre bas'a unor drepturi vecchi, strinsu legate de statuina postale, cu indatorirea inse, ca oficiul postal se-lu administreze prin espeditor postali esaminati si jucati. In timpul mai nou inse, s'a delaturat acésta conditiune restrinsa, incătu femeile potu acum inse-si in persona ocupă si conduce oficiul postal, déca voru fi depusu esamenulu relativ la acésta specialitate. Ca adjuncte potu funciună fără acestu esamenu, déca se tien de famili'a magistrului postal. Pre basea acestui sistem nou se asta estadi la postele din Ungari'a 52 femei aplicate in functiune publica. Ca telegrafiste s'au calificat pana acum 7 eleve, din cari un'a este deja denumita.

** O convorbire curiosă, se dice ca aru fi avutu locu intre unu român tieranu si altulu orasianu cu ocaziunea ultimel visite a M. S. Domnitorului, Carolu I, la Tecuci.

Tieranii in mare numern fiindu adunati intru intimpinarea M. Sele, dupa obiceiu, unulu dintre ei dupa o acceptare in desertu de a si cercetati si ei, aru si intrebato, se dice: Adeverat este, jupâne, ca aru fi venit M. Domnitorul? asiá este; tieranu: te rogu, spunem care era M. S.? i'saro si respunsa: M. S. era acelu teneru frumosu cu peptulu plin de ordini si cavalerie; nu te potu crede, respunse tieranu: „M. Sea cându venia, noi asiá scium de alte-dati de cându alti Domnitori, avea obiceiu a ne intrebă si pre noi: déca suntemu sanetosi noi, si chiar vitele nostre, déca avemu pâne, déca anulu a fostu bunu in rôde, déca nu avemu nedreptatari din partea deregatorilor, déca nu suntemu pré incarcati cu birurile, déca nu suntemu asuprili in alte feluri de cătra cei mai puternici. Pôle amu fi avutu si noi a ne plâng de căte ceva.“ Tieranul credindu-se totu amagit, mai intrebă, déra vediendu ca i se respunse totu asiá, a remasu in tacere... facendo unu semnu posomoritu de mirare!!!

** Uneltele teribile din Parisu. Amu vorbitu deja de unele din inventuniile, care au — dupa spus'a inventatorilor si reclamele facute — sa scape Parisulu si sa inlocuiesca cu avantajiu armat'a.

Ieta, dupa diuariula „Popornu francese“, list'a completa a unelteleloru d'acestu felu, supuse pâna

acum comisiunei de geniu civil, cu resedinti'a la conservatoriul de arte si meserii:

Mitraileus'a Montigny, care arunca 481 glontie pre minutu — mitraileus'a dise de Meudonu nu arunca de cătu 155. Acesta mitraileusa fu adoptata si in acestu momentu se fabrica unu mare numru dintrensele.

Mitraileus'a Marklerberg, o mitraileusa portativa care arunca 250 glontie pre minutu.

Mitreileus'a Durându — inca in stare de experimentare. — Praful de pusca inlocuitu cu vapore si poté arunca la distanta de 400 metri 60 glontie pre secunda adica 3,700 pre minutu.

Bombele Monestrol, obusuri perfectionate, dintre care fia-care poté pune o mii de inamici in stare d'a nu se mai poté bate.

Bombele incendiare ale lui Gaudin, destinate a fi aruncate de baloane speciale: ele aru ave de efectu distrugerea aprovisionarilor si carelor inamice.

Bombele asfisante: au curioasa proprietate d'a nabusti, in cursu de mai multe ore, intr'o circumferinta destulă de intinsa, pre persoanele pre care nu le au ucis. Au fostu adoptate de comisiunea de geniu civil.

Aprindetorea Satan, care poté puno in flacari p'unu corpul intregu d'armata, la departare de 4—5 chilometre.

Focul greciu alu lui Beaume: bomba incendiare, care ardu si pustescu totu ce intalnescu, fara se fia cu pulintia a le mai stingi. Se potu arunca la forte mare distanta.

Minele esplosibile ale lui Dieheim, care potu face se sara in aeru in mare departare regimete intregi.

Torpile subterane, care si esverla proiectilele in modu oblicu, la naltime d'unu statu de omu, si potu in căte-va secunde se nimicësca bataljuni.

Lipsescu din acésta nomenclatura cutiile cu mitralie fabricate de casa Cail si cu care s'aru puté pre bine servi in locu de proiectilele pentru incarcarea unoru tunuri.

Mai lipsescu inc'o unelte forte ucidiere, de inventiune americana, care a fostu experimentata de curentru la poligonul Vincennes, in presinti'a generalului Vinoy si a unei comisiuni scientifice.

** Inscintiere. Adunarea generala a reuniunei femeilor române in Brasovu se va tiene in anulu acest'a, ca si de alta data in 7/19 Nov. a. c. la diu'a onomastica a M. S. Imperatrisei Elisabet'a. Inalt'a persona a Reuniunei. — Dupa participarea la serviciul ddicescu celebrat in biseric'a S. Nicolae din Scheiu, on. membre ale runiunei se voru adoná la 9 ore a. pr. in sal'a cea mare a gimnasiului romanescu.

Ací se va reporta despre lucrările comitetului din decursulu anului acestui a si despre starea actuala a fondului reuniunei, se voru luă in desbatere propunerile aduse etc. si se va alege comitetul de 12 pentru urmatorii trei ani.

On. Membre ale acestei reuniuni suntu dura posite, a participa in numero cătu se potu de mare la adunarea generala.

Totodata suntu rogate on. domne, care au facut colecte in folosulu fondului reuniunei, a trame contribuptionile incasate, spre a se considera in bilantul generalu.

Brasovu in 14/26 Octombrie 1870.

Comitetul reuniunei fem. române.

Concursu.

Pentru postulu de inventatoriu la scola confesionala romana greco-orientale din Heturu, protopresbiteratulu Sighisiorei, cu carea suntu impreunata urmatorele emoluminte:

1. Salariu anuale de 100 fl. v. a.
2. Cuartiru bunu si comodu in noulu ediscul scoasiticu,
3. Lemne de focu de ajunsu,
4. O gradina de legume,
5. Unu locisoru de cucuruzu, ce se va ară, semenă si sapă din partea comunei bisericesci,

se deschide prin acésta concursu cu terminulu 20 Novembre c. v. cu aceea, ca competitiorii, avendu calificatiunea receruta pentru scola si biserica, se-si indrepte concursele, instruite cu atestatu de botezu, de calificatiune si eventualmente de serviciile portate pana acum, la P. Protopresbiteru locale Zacharia Boiu in Sighisi'ra.

Heturu 1 Novembre 1870.

Comitetul parochialu gr. orient.

Zacharia Boiu m. p.

Parochu si Presedinte.

(92—2)

Concursu.

La scola populara româna gr. or. din comun'a Hasiufaleu, protopresbiteratulu Palosiu, este de ocupat statinnea inventatorésca, impreunata cu unu salariu anualu de 100 fl. v. a. care se scote prim raportul de la poporu, cu quartiru liberu in localitatile scolei, si gradina pentru legumi de ajunsu. Din care salariu va ave inventatoriu a-si cumpără lemnele trebuinciöse de incaldit, si a purta servitulu de cantor.

Doritorii de a ocupă acésta statuine au sa fie clerici, seu pedagogi absoluti, si a-si trimite concursele lor instruite dupa prescrisele „Statutul Organic“ Par. Adm. protop. Ioan Gheorghiu ca parochului localu pana la 29 Octobre a. c. st. v.

Hasiufalau 13 Octubre 1870.

(90—3) Comitetul parochialu.

Concursu.

Devenindu vacante statuine inventatoresci din urmatorele comune, se scrie concursu pana la 30 Oct. a. c. si anume:

1. Heghigiu cu salariu 200 fl. v. a. cuartiru liberu si 2 orgii lemne.
2. Vam'a-Buzeulni cu 80 fl. v. a. si cuartiru.
3. Doberleu cu 80 fl. v. a. si cuartiru.
4. Ozunu cu 80 fl. v. a. si cuartiru.
5. Magherusiu cu salariu 100 fl. v. a. si cuartiru.
6. Apati'a cu salariu 60 fl. v. a. si cuartiru.

Doritorii de a ocupă acestea statuini sa si tramita suplicele, cu atestatele scolare, ca au absolvutu cursul pedag. seu celu putinu gimnasiulu inferioru.

Brasiovu in 15 Octobre 1870.

Ioanu Petricu.

(89—3) protopopu. si Inspectoru scol. district.

Nr. 2442

civ.

Edictu.

Judecatoria districtuale a Fogarasiului ca foru reale a concesu cu resolutiunea din 19 Septembre a. c. Nr. 2442 civ. vendiarea executiva a realitatilor lui Georgiu Helsdörfer, constatatore din unu fenatii si pasiune sub Nr. topg. 5445, 5446. si 5447 comasate, cu o suprafața de 1 jugaru 44□ trase dejá in executiune, si pretiuite cu 120 fl. v. a. si ale lui Martinu Roth constatatore din un'a casa sub Nr. c. c. 268 si p'mentu lângă aceea sub nr. topg. 5624, 5625, 5626, asemenea comasate cu suprafața de 490□ pretiuite judecatoresce cu 280 fl. v. a. tote aflatore pre teritoriu Brannului in comun'a Moeciu inferioru pentru acoperirea pretensiunii lui Nicolau Steriu din Brasiovu per 252 fl. v. a. s. c., — ceea ce se aduce prin acésta din partea subscrismului la cunoscintia publica, cu adaugere, ca spre scopulu acest'a se desige două termine pre 10-lea Decembrie a. c. si pre 10-lea Ianuarie 1871 c. n., totu de un'a dimineti'a la 10 ore, la faci'a locului in comun'a Moeciu inferioru, la cari se voru licita realitatile descrise sub urmatorele condituni:

1. Mai intâiu se voru vinde realitatile lui Georgiu Helsdörfer strigându-se la olalta cu valoarea pretiului de 120 fl. v. a. si neacoperinduse pretensiunea, se va pasi si la vendiarea realitatilor lui Martinu Roth cari asemenea se voru strigă la olalta cu pretiului estimare de 280 fl. v. a.

2. Realitatile numite se voru vinde la terminulu intâiu cu valoarea de pretiuire, iera la alu doilea terminu si sub pretiu.

3. Fie-care licitante are a depune ca vadiu 10% din pretiului strigarei la mân'a comisariului judecatorescu.

4. Pretiulu compararei are a se depune pre diumatate indata dupa finitulu licitare la mân'a comisariului judecatorescu iera ceealalta diumatate in 14 dile.

Conditiunile mai de aproape se potu vedea la judecatoria sengulara in Zernesci.

Totu de odata se provoca toti aceia, cari credu a ave vre-unu dreptu de proprietate ori altu dreptu, seu drepturi de prioritate asupra acestor realitatii, ca se-si presentze actiunile loru de reclamatiune in 15 dile dela diu'a din urma a publicarei editicului la subscrismu, ca la din contra neimpedecându acelle cursulu executiunii se voru avisă numai la superplesulu ce va remâne din sumă de vendiare.

Zernesci in 29 Octembre 1870.

Penciu

(91—3) Jude sing. ca comis. judecat.

Burs'a de Vien'a.

Din 4/16 Noemvre 1870.

Metalicile 5%	55	65	Act. de creditu 244	80
Imprumut. nat. 5%	65	40	Argintulu	122 75
Actiile de banca	719		Galbinulu	5 99